

مقایسه توانایی های ادراکی - حرکتی کودکان ۷-۱۰ ساله شهری و روستایی

محمد علی اصلانخانی*

دانشیار دانشگاه شهید بهشتی

پهروز عبدلی

استادیار دانشگاه شهید بهشتی

خدیدجه ابراهیمی

کارشناس ارشد تربیت بدنی

چکیده

هدف از این تحقیق توصیف و مقایسه توانایی های ادراکی - حرکتی شامل خرده آزمون های تعادل، هماهنگی اندام فوقانی، هماهنگی دو طرفه، سرعت و چابکی اندام فوقانی، کنترل بینایی- حرکتی و قدرت در کودکان شهری و روستایی (۷-۱۰ ساله) بود. بدین منظور پس از تقسیم شهر تبریز به پنج منطقه، ۹۰ دانش آموز دختر و پسر هفت الی ده ساله از شهر تبریز به صورت تصادفی خوشه ای و ۹۳ دانش آموز روستایی از روستاهای توابع آن انتخاب شدند. با استفاده از پرسشنامه اطلاعات فردی برخی از ویژگی های آزمودنی ها مانند محل سکونت، سابقه بیماری، سابقه ورزشی، نوع خانه ای که در آن سکونت دارند، تعداد خواهران و برادران و اطلاعات دیگر جمع آوری گردید. سپس توانایی های ادراکی - حرکتی آزمودنی ها با استفاده از آزمون رشد حرکتی لینکلن - اوزرتسکی مورد اندازه گیری قرار گرفت. نتایج تحقیق نشان داد تعادل، هماهنگی اندام فوقانی، هماهنگی دو طرفه، کنترل بینایی- حرکتی و قدرت در کودکان روستایی به طور معنی داری بیشتر از کودکان شهری است. همچنین میانگین سرعت و چابکی اندام فوقانی کودکان شهری و روستایی تفاوتی از نظر آماری نداشت. ضمن آن که توانایی های ادراکی - حرکتی کودکان روستایی به طور معنی داری بیشتر از کودکان شهری بود.

واژه های کلیدی : کودکان شهری، کودکان روستایی، توانایی های ادراکی- حرکتی

از نظر حرکتی محدودیت دارند، تفاوت های احتمالی را در حرکت آنان مشخص کند. ضمناً به علت حساس بودن سنین پایین تر در رشد ادراکی - حرکتی و وجود کم رنگ معلم ورزش در کلاس های اول، دوم و سوم مدارس ابتدایی، این تحقیق در محدوده سنی ۷ الی ۱۰ ساله انجام می گیرد. از سوی دیگر در شهرهای صنعتی فضا های ورزشی و تفریحی سر باز و سر پوشیده مثل پارک ها، سالن های ورزشی و غیره می تواند بهترین فرصت را برای تجارب حرکتی فراهم آورد. اما متأسفانه ساختار شهرهای ایران از نظر پراکندگی فضا های ورزشی و تفریحی سر باز و سر پوشیده و در دسترس بودن آنها برای والدین و کودکان با محدودیت هایی مواجه است. بنابراین، تحقیق حاضر در نظر دارد محدودیت و در دسترس بودن این فضا ها را مد نظر قرار دهد. همچنین با توجه به تحقیقات نادر در زمینه وضعیت حرکتی دانش آموزان در ایران و با توجه به اهمیت تجارب حرکتی، آگاهی از وضعیت حرکتی کودکان در جامعه تحت بررسی می تواند مینائی علمی برای برنامه ریزی های کلان در سطح شهر و مدارس را فراهم آورد.

روش شناسی

روش تحقیق حاضر علی - مقایسه ای است. جامعه آماری آن شامل کلیه دانش آموزان دختر و پسر ۷ الی ۱۰ ساله شهر تبریز و روستاهای توابع آن می باشد. برای انتخاب نمونه شهری ابتدا شهر به پنج منطقه تقسیم شد و سپس با استفاده از روش تصادفی خوشه ای یک مدرسه بین مدارس ابتدایی دخترانه و یک مدرسه از بین مدارس ابتدایی پسرانه هر منطقه انتخاب شدند. در صورتی که مدارس انتخاب شده دارای دو کلاس از یک مقطع تحصیلی بودند به قید قرعه یکی از دو کلاس انتخاب گردید. سپس ۹۰ کودک به صورت تصادفی از جامعه شهری انتخاب شدند. همچنین برای انتخاب نمونه روستایی از بین روستاهای توابع شهر تبریز که دارای مدرسه ابتدایی بودند پنج روستا به صورت خوشه ای انتخاب و از بین دانش آموزان آنها به صورت روش قبلی ۹۳ کودک انتخاب گردیدند. قابل ذکر است که هیچ یک از کودکان دارای سابقه بیماری خاص یا مزمن نبوده اند. در مرحله بعد، توانایی های ادراکی - حرکتی کودکان به وسیله آزمون رشد ادراکی - حرکتی لینکلن - اوزرتسکی مورد ارزیابی قرار گرفت. این آزمون دارای ۳۶ ماده می باشد که برای کودکان ۴/۵ الی ۱۴/۵ ساله طراحی شده است. ضریب پایایی ضریب پایایی آزمون رشد حرکتی لینکلن - اوزرتسکی که بر اساس فرمول اسپیرمن - براون برای گستره سنی پسران ۰/۹۶ و برای دختران ۰/۹۷، محاسبه گردید. در خصوص روایی این آزمون، دو نوع روایی یکی روایی محتوا و دیگری روایی سازه یا ساختار، مورد بررسی قرار گرفته است. بر همین اساس تنها ۳۶ ماده از مواد مقیاس ۸۵ ماده ای اوزرتسکی که در واقع قابلیت مناسب تری در

مقدمه

رشد حرکتی در تمام انسان ها، دارای مراحل و فرآیندهای مشترکی می باشد، که در نتیجه ترکیبی از عوامل وراثتی و محیطی شکل می گیرد. چنانچه این فرآیند ها به طور طبیعی اتفاق بیافتند، مهارت های بنیادی و توانایی های ادراکی - حرکتی کودکان معمولاً تا قبل از ورود به دبستان شکل نسبتاً قابل قبولی پیدا خواهد کرد. هر چند معمولاً به دلیل تفاوت های فردی برخی از کودکان از نظر حرکتی از کودکان دیگر عقب تر ند. از سوی دیگر، در قرن حاضر تغییر شیوه زندگی و کم تحرک شدن افراد خصوصاً کودکان و نوجوانان به دلیل کاهش نسبی فضاهای بازی و ورزش، زندگی در آپارتمان های کوچک، رواج بازی های رایانه ای و غیره مشکلات حرکتی را مضاعف کرده است. به علاوه، کودکان دارای مشکلات حرکتی پایه، بعدها با مشکل یادگیری مهارت های حرکتی روبرو می شوند. این گروه از کودکان اغلب از مشکلات چون افسردگی، اضطراب، کاهش عزت نفس و برخی از مشکلات اجتماعی رنج می برند که زمینه های بروز اختلالات یادگیری، افت تحصیلی و نهایتاً مردود شدن در مدرسه را همراه دارد (۸). تاثیر فعالیت حرکتی بر رشد ادراک از دیر باز مورد توجه بسیاری از متخصصان رشدی قرار گرفته است. این امر موجب ظهور نظریه هایی در زمینه ادراکی - حرکتی گردیده است. در این راستا دلاکاتو^۱ (۱۹۶۶)، نظریه سازمان عصبی، کراتی^۲ (۱۹۷۹)، نظریه فیزیولوژیک بینایی، کفارت^۳ (۱۹۷۱)، نظریه ادراکی - حرکتی و آیرس^۴ (۱۹۷۲)، نظریه یکپارچگی حسی را ارائه داده اند. همه این نظریه ها مبین این واقعیت است که ادراک و شناخت هر دو پایگاه مشترک حرکتی دارند و برای این که کودک بتواند به عملکردهای ذهنی خود سروسامان بخشد، نیاز به تعمیم توانایی حرکتی دارد (۱۰). با این حال، برخی از متخصصان رشد این نظریه را که بین رشد ادراکی - حرکتی و شناخت ارتباط وجود دارد، قبول ندارند. برای مثال ویلیامز^۵ (۱۹۸۳) و کریین^۶ (۲۰۰۱) معتقدند که نباید زیاد به تعمیم این نظریه دلخوش کرد. به نظر این متخصصان، مهم آن است که بتوان زمینه های رشد توانایی های ادراکی - حرکتی متناسب با سن را برای کودکان فراهم آورد. زیرا آنها این قابلیت را دارند که هنگام شرکت در بازی ها و فعالیت های ورزشی توانایی های ادراکی - حرکتی خود را توسعه دهند (۸).

در فرآیند رشد انسان، بحث توجه به دوره های حساس امری است که نمی توان آن را در رشد و تکامل طبیعی نادیده گرفت. دوره های حساس از این نظر مهم است که نارسایی های ادراکی ناشی از تجربه ی نا کافی در آنها بعد ها ممکن است به صورت مشکلات حرکتی و ذهنی خود را نشان دهد. از آنجا که دانش تخصصی بسیار کمی درباره دوره های حساس وجود دارد و ایده کلی چنین دوره هایی کاملاً نظری است (۱۰، ۱۲). این تحقیق قصد دارد تا با مطالعه توانایی های ادراکی - حرکتی کودکان روستایی که در معرض تجربه حرکات طبیعی می باشند و

1. Delacato
3. Kephart
5. Williams

2. Cratty
4. Ayres
6. Kerbbin

همان طور که در جدول ۳ ملاحظه می شود میانگین خرده آزمون های تعادل، هماهنگی اندام فوقانی، هماهنگی دو طرفه، کنترل بینایی - حرکتی و قدرت کودکان روستایی به طور معنی داری با کودکان شهری تفاوت دارد. همچنین تفاوت بین میانگین سرعت و چابکی اندام فوقانی کودکان شهری و روستایی از نظر آماری معنی دار نیست. به طور کلی با توجه به نتایج تحقیق، می توان نتیجه گرفت توانایی های ادراکی - حرکتی کودکان روستایی به طور معنی داری بیشتر از کودکان شهری است.

تمیز و تشخیص عملکرد حرکتی کودکان سنین مختلف داشتند انتخاب گردید. ضمناً به لحاظ ضریب پایایی بالای کل آزمون برای تمامی گستره سنی، می توان نتیجه گرفت که این آزمون از ثبات درونی بالایی برخوردار است.

یافته ها

وضعیت آزمودنی ها از نظر سن، جنس و سطح تحصیلی در جدول ۱ ارائه شده است. جدول ۲ و شکل ۱ همچنین شاخص های آماری نظیر میانگین و انحراف استاندارد مربوط به توانایی های ادراکی-حرکتی، تعادل، هماهنگی اندام فوقانی، هماهنگی دو طرفه، سرعت و چابکی اندام فوقانی، کنترل بینایی- حرکتی و قدرت را در هر یک از گروه ها نشان می دهد، و در نهایت نتایج حاصل از آزمون تی برای مقایسه میانگین متغیر های مورد نظر در آزمودنی های شهری و روستایی در جدول ۳ ارائه شده است.

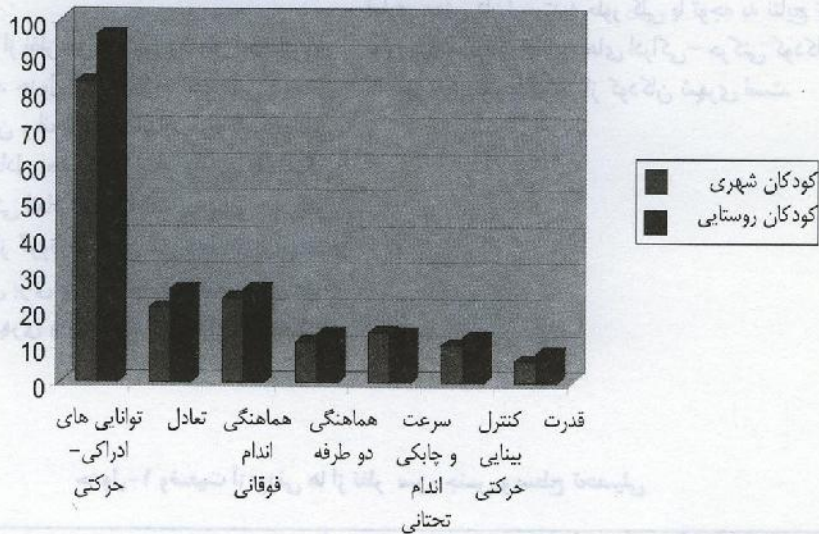
جدول-۱ وضعیت آزمودنی ها از نظر سن، جنس و سطح تحصیلی

جنسیت		سن			کلاس			آزمودنی ها
		۱۰-۹	۹-۸	۸-۷	سوم	دوم	اول	
پسر	دختر							
۴۵	۴۵	۳۰	۳۰	۳۰	۳۰	۳۰	۳۰	کودکان شهری
۴۷	۴۶	۳۲	۳۲	۲۹	۳۲	۲۷	۳۴	کودکان روستایی

جدول-۲ توصیف خرده مقیاس های توانایی های ادراکی-حرکتی شهری و روستایی

کودکان روستایی		کودکان شهری		
انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	
۶۴۳/۱۴	۷۱/۹۵	۸۷۹/۱۷	۷۰/۸۲	توانایی های ادراکی- حرکتی
۴۷۴۷/۴	۵۴/۲۵	۶۷۴/۶	۵۱/۲۰	تعادل
۷۴۹/۴	۷۳/۲۵	۹۰۲/۵	۲۰/۲۳	هماهنگی اندام فوقانی
۰۲۴/۳	۳۰/۱۳	۶۸۹/۳	۰۹/۱۱	هماهنگی دو طرفه
۶۵۱/۴	۴۰/۱۳	۵۳۰/۵	۸۸/۱۳	سرعت و چابکی اندام فوقانی
۵۵۲/۳	۴۸/۱۲	۸۸۲/۳	۳۱/۱۰	کنترل بینایی- حرکتی
۵۹۱/۱	۰۳/۸	۳۶۵/۲	۹۸/۵	قدرت

شکل ۱ - میانگین خرده مقیاس های توانایی های ادراکی- حرکتی شهری و روستایی

گروه	توانایی						
	قدرت	تعادل	هماهنگی	هماهنگی دو طرفه	سرعت و چابکی	کنترل	قدرت ادراکی
شهری	98	28	28	15	15	10	10
روستایی	85	22	25	12	12	8	8

جدول ۳ - نتایج آزمون تی برای مقایسه میانگین توانایی های ادراکی - حرکتی

سطح معنی داری	درجه آزادی	تی محاسبه شده	میانگین		شاخص های آماری متغیرها
			کودکان روستایی	کودکان شهری	
۰.۰۰۰۱	۱۸۱	-۶.۸۷	۸,۰۳ ± ۱,۵۹	۵,۹۸ ± ۲,۳۶	قدرت
۰.۰۰۰۱	۱۸۱	-۵.۸۸	۴,۷۴ ± ۲۵,۵۴	۶,۶۷ ± ۲۰,۵۱	تعادل
۰.۰۰۰۲	۱۸۱	-۳.۱۸	۴,۷۹ ± ۲۵,۷۳	۵,۹۰ ± ۲۳,۲۰	هماهنگی اندام فوقانی
۰.۰۰۰۱	۱۸۱	-۴.۴۴	۳,۰۴ ± ۱۳,۳۰	۳,۶۸ ± ۱۱,۰۹	هماهنگی دو طرفه
۰.۰۵۲	۱۸۱	-۰.۶۳	۴,۶۵ ± ۱۳,۴۰	۵,۵۳ ± ۱۳,۸۸	سرعت و چابکی اندام فوقانی
۰.۰۰۰۱	۱۸۱	-۳.۹۶	۱۲,۴۸ ± ۳,۵۲	۱۰,۳۱ ± ۳,۸۸	کنترل بینایی- حرکتی
۰.۰۰۰۱	۱۸۱	۵.۴۰۹	۹۵,۷۱ ± ۱۴,۴۶	۸۲,۷۰ ± ۱۷,۸۷	توانایی های ادراکی- حرکتی

نتایج تحقیق درباره خرده آزمون های توانایی های ادراکی - حرکتی کودکان نشان داد، تعادل، هماهنگی اندام فوقانی، هماهنگی دو طرفه، کنترل بینایی - حرکتی و قدرت کودکان روستایی با کودکان شهری تفاوت معنی دار دارد، در حالی که میانگین سرعت و چابکی اندام فوقانی کودکان شهری و روستایی تفاوتی از نظر آماری ندارد. این نتیجه حاکی از آن است که محیط و شرایط زندگی در شهرهای صنعتی، زندگی در آپارتمان ها، بازی های کامپیوتری، فکری و بازی در محیط های کوچک و تعیین شده با مقررات خاص که در به وجود آوردن تنوع حرکتی محدودیت دارند باعث شده کودکان شهری بیشتر به سمت تقویت مهارت های ظریف سوق داده شوند، به طوری که محیط زندگی شهری تجربه بسیاری از مهارت های ظریف همانند سرعت و چابکی اندام فوقانی را برای کودکان همانند محیط طبیعی روستایی فراهم می آورد. بنابراین زندگی شهری در ایجاد تجاربی برای بهبود و رشد تعادل، هماهنگی اندام فوقانی، هماهنگی دو طرفه، کنترل بینایی - حرکتی و قدرت برای

کودکان ناموفق است. این در حالی است که کودکان روستایی به علت زندگی در خانه هایی با حیاط بزرگ و بازی در طبیعت بکر که تنوع حرکات (مانند پریدن از جوی آب، بازی با خاک و گل و غیره) و خلاقیت را برای کودکان به همراه دارد باعث بهبود توانایی های ادراکی - حرکتی کودکان روستایی در دو بعد مهارت های ظریف و درشت می شود.

به طور کلی نتایج این تحقیق نشان داد توانایی های ادراکی - حرکتی کودکان روستایی به طور معنی داری بهتر از کودکان شهری است. احتمالاً عواملی مثل قرار گرفتن در معرض محرک های (دیداری، شنیداری، لامسه و غیره) و موانع طبیعی مثل درختان، چاله ها، کوه ها، جوی آب و نوع دید والدین نسبت به بازی های کودکان مثل پریدن از بلندی، چپیدن، بالا رفتن از درخت، سرخوردن از موانع طبیعی در تفاوت بین این دو گروه مؤثر می باشد. از طرفی یکی از دلایل مهم که در این تحقیق مد نظر قرار گرفته است، فرصت های بیشتر حرکتی برای کودکان پسر روستایی است. به عبارت دیگر احتمالاً تجربه بیشتر حرکات و بازی در محیط های طبیعی وسیع و روباز که خود تنوع حرکتی را برای کودکان روستایی به وجود می آورد باعث بهبود توانایی های ادراکی - حرکتی در گروه روستایی می گردد. در حالی که کودکان شهری به علت زندگی در محیط های کوچک و تعیین شده با مقررات خاص بازی و حساسیت والدین روی کودکان به خاطر مسائل ایمنی و امنیتی، از تجربه بسیاری از مهارت های حرکتی محرومند. این نتیجه با نظریه هب (۱۹۴۹) که بیان می دارد کیفیت و تنوع تجارب حرکتی، سلول های ارتباطی را در سیستم عصبی افزایش می دهد هماهنگی دارد (۱). همچنین نتایج این تحقیق، نظریه سیستم های پویا را که بر اهمیت محیط در فرآیندهای یادگیری تأکید دارد، تأیید می کند. از طرفی نتایج این تحقیق با یافته های تحقیق یوسفی (۱۳۸۰) و رستمی (۱۳۷۶) که دریافتند بازی های دبستانی تأثیر معنی داری بر توانایی های

ادراکی - حرکتی دارند و همچنین نتایج تحقیق شاکر (۱۳۸۳)، قالیباف (۱۳۸۵)، بیانی (۱۳۷۷) و عماد (۱۳۷۷) که در بررسی تأثیر فعالیت بدنی منتخب بر توانایی های ادراکی - حرکتی و منتخبی از توانایی های حرکتی، رابطه مثبت و معنی داری را بدست آوردند و نتایج تحقیق عامری (۱۳۷۱) که دریافت مدرسی که معلم ورزش دارند از توانایی های ادراکی - حرکتی بهتری برخوردار هستند و نتایج تحقیق عامری و عیسوی (۱۳۷۷) که ارتباط معنی داری بین فعالیت های ادراکی - حرکتی و توانایی های ادراکی - حرکتی پیدا کردند و تحقیق حسین زاده (۱۳۷۹) که دریافت کودکان شهرستان محمود آباد به علت بافت شهری کمتر در مقایسه با کودکان شهرستان آمل با بافت شهری بیشتر وضعیت آمادگی جسمانی بهتری دارند و با نتایج تحقیق ویزواری (۱۳۷۷) که دریافت دانش آموزان با سابقه ورزشی نسبت به دانش آموزان دیگر دارای توانایی های ادراکی - حرکتی بهتری هستند، همسو می باشد و در این موارد یافته های تحقیق مغایر با این تحقیقات دیده نشد (۲،۳،۴،۶،۹،۱۱،۱۴).

علاوه بر نتایج ذکر شده، نتایج حاصل از این تحقیق با یافته های تحقیق کلند و گالاهو (۱۹۹۳) که دریافتند تکامل توانایی های حرکتی منوط به تجربه حرکتی است و نتایج تحقیق کرومبولز (۱۹۹۷) که در بررسی عملکرد حرکتی کودکان پیش دبستانی و ابتدایی به این نتیجه رسیدند که محیط عامل مؤثری در عملکرد حرکتی است. و نتایج تحقیق فرهد (۲۰۰۴) که دریافت بازی های آموزشی تأثیر مثبتی بر مهارت های حرکتی ظریف دارد و همچنین نتایج تحقیق جولیان. آرید (۲۰۰۴) که دریافت رابطه مثبت و معنی داری بین میزان فعالیت های حرکتی و رشد مهارت های حرکتی وجود دارد و نتایج تحقیق روزمبوم و همکارانش (۲۰۰۰) که دریافتند محیط بر مهارت های ادراکی - حرکتی کودکان تأثیر می گذارد و با تحقیقات دلاکاتو که دریافت تمرینات حرکتی به طور مثبتی بر مراکز گوناگون مغز اثر می گذارند و این به نوبه خود بر اعمال شناختی و ادراکی که به این مراکز مغز بستگی دارند اثر خواهد گذاشت، همخوان و همسو می باشد (۱۵،۱۶،۱۸،۱۹،۲۰،۲۲).

همچنین نتایج تحقیقات تیمتن (۱۹۹۴) و ریویکن (۱۹۹۰) که برتری زمین های بازی طبیعی و سرباز را در مقایسه با وسایل و زمین های بازی ساختگی نشان دادند و تحقیق فیجوروف (۲۰۰۴) در مطالعه تأثیر بازی در مناظر طبیعی که دریافت بازی در محیط های فیزیکی پیچیده همانند جنگل، جایی که عناصر طبیعت، اشکال متنوع ویژه بازی را برای کودکان فراهم می کند، باعث افزایش آمادگی حرکتی می شود، نتایج حاصل از این تحقیق را تأیید می کند (۱۷،۲۱،۲۳).

نتیجه گیری

بر اساس نتایج این تحقیق و تحقیقاتی که محققان مذکور انجام داده اند می توان نتیجه گرفت کمیت و کیفیت تجارب حرکتی در دوران کودکی در رشد و توسعه مهارت های ادراکی - حرکتی تأثیر بسزایی دارد، همچنین محیط های بازی سرباز و طبیعی بخاطر فراهم آوردن تنوع حرکتی برای کودکان نقش مهمی در رشد و

۱. آنتیا ج، هارو. "طبقه بندی هدف های تربیتی حیطه روانی - حرکتی". دکتر کامنش، علیرضا. ۱۳۶۵، ص ۱۱۵
۲. بلیانی، محمد علی. "تأثیر فعالیت بدنی منتخب بر توانایی های ادراکی - حرکتی دانش آموزان پایه اول دبستان پسرانه". پایان نامه کارشناسی ارشد تربیت بدنی. دانشگاه تهران. ۱۳۷۷
۳. حسین زاده، م. "بررسی وضعیت آمادگی جسمانی پسران مدارس ابتدایی شهرستان محمودآباد بر اساس آزمون کراس - وبر و مقایسه آن با شهرستان امل". پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرکز، ۱۳۷۹
۴. سید عامری، میر حسین. "بررسی تأثیر وجود معلم ورزش در دوره ابتدایی در توسعه توانایی های ادراکی - حرکتی". پایان نامه کارشناسی ارشد تربیت بدنی. دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۷۱
۵. شاکر، محمود. "مقایسه تأثیر یک برنامه حرکات موزون بر توانایی های ادراکی - حرکتی دانش آموزان دختر و پسر شهر تهران". پایان نامه کارشناسی ارشد تربیت بدنی. دانشگاه شهید بهشتی. ۱۳۸۳
۶. عماد مهشید. "اثر برنامه فعالیت بدنی منتخب بر عملکرد ادراکی کودکان ۴ تا ۶ ساله". پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، ۱۳۷۹
۷. عیسوی، محسن، عامری، حسن. "بررسی اثر فعالیت های حرکتی بر توانایی های ادراکی - حرکتی دانش آموزان عقب مانده استان آذربایجان غربی". دانشکده علوم انسانی دانشگاه پیام نور (۱۳۷۷-۱۳۶۷)
۸. فصل نامه المپیک، سال سیزدهم، شماره (۱، پیاپی، ۲۹)، بهار ۱۳۸۴، ص: ۹۵-۵۵
۹. قالیباف، محمود. "مقایسه تأثیر یک برنامه فعالیت بدنی رشدی منتخب بر هماهنگی چشم و دست و تعادل کودکان ۶ ساله شهر بیرجند". پایان نامه کارشناسی ارشد تربیت بدنی. دانشگاه شهید بهشتی. ۱۳۸۵
۱۰. هی وود، کاتلین ام. (۱۹۹۲). "رشد و تکامل حرکتی در طول عمر". ترجمه: نمازی زاده، مهدی. اسلانتخانی، محمدعلی، انتشارات سمت، تهران، ۱۳۸۰
۱۱. ویزواری، ذبیح اله. "توصیف و مقایسه توانایی های ادراکی - حرکتی دانش آموزان پسر غیرورزشکار با ورزشکار (تیمی - انفرادی) مقطع راهنمایی شهر گرگان". پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، ۱۳۷۷
۱۲. وی، گریگوری یاینه. لاری وی، ایساکنس. رشد حرکتی در طول عمر. مترجمان: خلجی، حسن، خواجوی، دلربوش. چاپ اول. انتشارات دانشگاه اراک، ۱۳۸۴، ص: ۲۴۲
۱۳. یوسفی، سهیلا. "تأثیر بازی های دبستانی منتخب بر رشد حرکتی دانش آموزان دختر سال سوم دبستان منطقه پنج تهران". پایان نامه کارشناسی ارشد تربیت بدنی، دانشگاه تهران، ۱۳۸۰

14. Cleland, F. and Gallahuo, D. (1993) "Young childrens divergent movement ability". *Perceptual and motor skills* 77: 535- 44
15. Delacato, C, H 1966. "Neurological origination reading spring field. IL: Charls C Thomas,
16. Delacato, C, H 1959. "Treatment prevention of reading problems, spring field, IL: Charls C Thomas,
17. Fjertoft, Ingunn. (2004). "Landscape as playscape: The effect of natural environments on childrens play and motor development". *Children, Youth and Environments* 2: 24-21
18. Hienkz, krombloz. Physical performance in relation to age, sex, social class and sport activity in kindergarden elementary school perceptual and motor skills 1997/1170-197,84.1168)
19. Jullian A reed (2004) Relation between of educational play on fine motor skill of children, *Perceptual and motor skills*. 99. 483 - 494
20. Mojgan Frahboud (2004). The impact of educational play on fine motor skills of children. *Middle Est journal of family medicine*. 2004; vol.2(4)
21. Revkin, M. S. (1990). "Outdoor play-what happens here?" In Wortham, S. and J.L. Frost, eds. *Playground for young children*: Natinal survey and perspectives. A project of the American association for leisure and recreation. An association of the American Alliance for health, physical education of young children.
22. Sarah Rosembium. Noomikatz, Jeri Hahn Markowitz, Shularash 2000. Enviromental influence on perceptual and motor skills of children from Immigrant Ethiopian Families. *Perceptual and motor skill*, 60, 587 - 594
23. Titman, W. (1994). *Spesial places, special people: thr hidden curriculum of school grounds*. UK: Word wide fund for nature / learning through landscoes

توسعه مهارت های ادراکی - حرکتی دارد. بنابراین می توان به این نتیجه رسید هرگونه فعالیت های بدنی در بهبود توانایی ها و مهارت های حرکتی مؤثر است. و از طرفی این فعالیت های بدنی باید با در نظر داشتن ضعف های ادراکی - حرکتی کودکان دختر و پسر شهری، سازماندهی شده و هدف دار باشد. همچنین محیط بازی کودکان تا جایی که امکان دارد باید محیطی پویا، فعال و طبیعی باشد به طوری که توانایی مانورهای حرکتی را برای کودکان فراهم آورد. ازسویی دیگر از آنجایی که نتایج تحقیق نشان داد به طور کلی کودکان شهری در خرده آزمون های تعادل، هماهنگی اندام فوقانی، هماهنگی دو طرفه، کنترل بینایی - حرکتی و قدرت به طور معنی داری ضعیف تر از کودکان روستایی هستند، پیشنهاد می شود در برنامه ریزی و سازماندهی حرکتی کودکان در مدارس و کودکانستان ها به این نکات ضعف بیشتر توجه شود و تحقیقی به منظور تهیه یک برنامه ادراکی - حرکتی مناسب و جامع برای رفع این ضعف ها در سنین ۷ الی ۱۰ ساله انجام بگیرد. همچنین با توجه به این که نتایج تحقیق نشان داد توانایی های ادراکی - حرکتی کودکان روستایی به طور معنی داری بیشتر از کودکان شهری است، پیشنهاد می شود، در صورت امکان ساعات درس تربیت بدنی دانش آموزان پیش دبستانی و دبستانی بیشتر شود و توسط مربیان متخصص تربیت بدنی و آشنا به توانایی های ادراکی - حرکتی اداره شود، همچنین محیط های تفریحی سرباز و مناسب مثل پارک ها با امکان دسترسی و امنیت مناسب برای کودکان و والدین فراهم گردد و در سرمایه گذاری های ورزشی به منظور بالا بردن توان ورزشی کشور در مجامع بین المللی به استعداد های حرکتی کودکان روستایی توجه گردد. از طرفی از آنجایی که هنجارهای موجود در ایران به منظور ارزیابی توانایی های ادراکی - حرکتی کودکان، بر اساس ویژگی های کودکان سایر کشور ها است، پیشنهاد می شود یک نورم ملی سراسری از توانایی های ادراکی - حرکتی بر اساس ویژگی های فرهنگی، نژادی و غیره در سطح کشور و در پایه های مختلف دوره دبستان و همچنین دوره پیش دبستانی تهیه گردد و در دسترس مراکز مربوطه قرار گیرد.

The comparison of perceptual- motor abilities of civic and rural children (10-7)

- 1) Aslankhani, Mohammad Ali (PhD). University of Shahid Beheshti.
- 2) Abdoli, Behroz (PhD). University of Shahid Beheshti.
- 3) Ebrahimi, Khadige (MSc).

Abstract

The purpose of this study was to describe and comprise perceptual – motor abilities (10-7) old civic and rural children. The measures items were balance, upper limb coordination, bilateral coordination, upper limb speed & dexterity, visual-motor control and strength. Subjects consisted of 45 girls and 45 boys of city of Tabriz and 46 girls and 47 boys of its five rural areas. Who were randomly selected using random clustering designs. The Lincoln-Oseretsky Motor Development Scale was used to measure above mentioned perceptual – motor abilities. Finding revealed: balance, upper limb coordination, bilateral coordination, visual-motor control and strength in rural children were significantly better than civic group. Whereas upper limb speed and dexterity were not significantly different in both groups.

Key words : Civic children, Rural children, Perceptual – Motor abilities

مقایسه توانایی‌های حسی-حرکتی کودکان شهری و روستایی ۷ تا ۱۰ ساله در شهر تبریز و پنج منطقه روستایی آن. هدف از این مطالعه توصیف و مقایسه توانایی‌های حسی-حرکتی کودکان ۷ تا ۱۰ ساله در شهر تبریز و پنج منطقه روستایی آن است. ۹۰ کودک (۴۵ دختر و ۴۵ پسر) از شهر تبریز و ۹۳ کودک (۴۶ دختر و ۴۷ پسر) از پنج منطقه روستایی به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی انتخاب شدند. مقیاس توسعه حرکتی لینکلن-وسریتسکی برای سنجش توانایی‌های حسی-حرکتی شامل تعادل، هماهنگی فوقانی، هماهنگی دوطرفه، سرعت و دقت فوقانی، کنترل حسی-حرکتی و قدرت استفاده شد. نتایج نشان داد که کودکان روستایی در زمینه تعادل، هماهنگی فوقانی، هماهنگی دوطرفه، کنترل حسی-حرکتی و قدرت به طور معنی‌داری بهتر از کودکان شهری بودند. در حالی که در زمینه سرعت و دقت فوقانی تفاوت معنی‌داری بین دو گروه وجود نداشت.

کلیدواژه‌ها: کودکان شهری، کودکان روستایی، توانایی‌های حسی-حرکتی

